

den for, at jeg specifikt nævnte de jødiske flygtninge.

I talen understregede jeg imidlertid, at andre grupper også blev uretfærdigt behandlet. Deraf formuleringen: Også andre uskyldige mennesker blev med danske myndigheders aktive medvirken overladt til en uvis skæbne i det nazistiske regimes hænder.

Jeg skal da ikke lægge skjul på, at jeg med den formulering bl.a. tænkte på de danske kommunister, at undskyldningen også gælder kommunisterne, der blev interneret og senere udleveret til tyskerne. Jeg betragter sagen om den grundlovsstridige vedtagelse af kommunistloven som en anden og meget alvorlig fejl, som blev begået under besættelsen.

Kristen Touborg (SF):

Tak for svaret. Jeg ved ikke, om oplysningerne om kommunisterne er nye, men de er i hvert fald lige så velbegrundede som dem, statsministeren henviser til i forbindelse med jøderne.

Når man tænker over, at tyskerne bad om at få udleveret og fængslet 63 navngivne kommunister, og at den danske stat fængslede 336 de følgende dage, må man jo sige, at det nok var en handling, som gjorde, at den danske stat gik væsentlig stærkere ind i den sag, end tyskerne havde bedt om. Også på den baggrund synes jeg måske, at det kunne være rimeligt, at statsministeren på samme måde gav en regulær undskyldning til kommunisterne og ikke bare sige »blandt andre kommunisterne«.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jamen jeg mener faktisk, at jeg her i mit svar har uddybet, hvad der ligger i det, og så synes jeg ikke, at der er meget mere at føje til.

Formanden:

Så er det hr. Frank Aaen som medspørger.

Frank Aaen (EL):

Jeg lagde mærke til, at statsministeren med forsinkelse fik nævnt kommunisterne. Kunne der ikke samtidig udstedes en undskyldning til de spaniensfrivillige, altså de danskere, der tog ned og kæmpede mod fascisterne i Spanien? Kunne der ikke komme en undskyldning til den gruppe, der jo også blev interneret og også blev sendt i koncentrationslejr?

Jeg vil gerne spørge, om statsministeren har tænkt yderligere over det, for det var trods alt den første gruppe, der brød med samarbejds-

litikken og brød med underdanigheden over for tyskerne, som med deres eget liv som indsats gik ind i kampen mod fascismen. Var det ikke på sin plads, at f.eks. også de spaniensfrivillige fik en undskyldning?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg vil gerne sige, at jeg har da stor respekt for de spaniensfrivilliges individuelle bevæggrunde til at tage aktiv del i den spanske borgerkrig, selv om jeg også er nødt til at føje til og også understrege, at borgerkrigen jo ikke entydigt var et opgør mellem demokrati og diktatur, men i et vist omfang også var et opgør mellem forskellige former for totalitære holdninger.

Lad mig minde om, at blandt de ledende statslige aktører, som greb ind i Spanien, var jo som bekendt ikke datidens demokratier, men Hitlers Tyskland, Mussolinis Italien og Stalins Sovjetunionen. Jeg ser ingen baggrund for, at regeringen skulle give undskyldninger i den anledning.

Frank Aaen (EL):

Det var dog opsigtsvækkende. Der var tale om, og det tror jeg ikke at statsministeren på nogen måde kan benægte, en lovligt demokratisk valgt regering i Spanien, som forsvarede sig mod et fascistisk oprør under ledelse af Franco, den senere diktator, som fik støtte af bl.a. Hitler og Mussolini. Hvordan kan man på nogen måde mene, at de mennesker, som i solidaritet med den demokratiske valgte regering gik ind, skulle have nogle beklidelige motiver? Det forstår jeg ikke, må jeg fortælle statsministeren.

KL 13.05

Det var da lige præcis dem, der gjorde det, som statsministeren efterlyste at Danmark skulle gøre som helhed, nemlig med mod og egen indsats og ud fra idealer gå i kamp til forsvar for demokratiet, hvor andre bøjede sig, herunder det officielle Danmark, herunder det officielle Frankrig, herunder en lang række andre vestlige lande, der bare bøjede sig og ikke greb ind.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg tror ikke, at jeg er i stand til at føje meget nyt til, hvad jeg allerede har svaret. Derfor vil jeg blot gentage, hvad jeg rent faktisk sagde i mit svar, nemlig at jeg bestemt da har stor respekt for de spaniensfrivilliges individuelle bevæggrunde til at tage aktivt del i den spanske borgerkrig, selv om borgerkrigen ikke entydigt var et opgør mellem demokrati og diktatur, men i et